

PROF. DR INŽ. ALBERT OGRIZEK POVODOM 70-GODIŠNJICE ŽIVOTA

Dne 11. IV 1961. godine naš profesor i akademik dr inž. Albert Ogrizek navršio je 70 godina života. Tu se ne radi o jednom običnom datumu koji treba zabilježiti – radi se o 70-godišnjici jednog od najpoznatijih agronoma Jugoslavije, o našem najpoznatijem i voljenom profesoru, o našem prvaku nauke o stočarstvu. Radi se o 70 godišnjici čovjeka, koji je čitav svoj plodni život i stvaralački rad posvetio svojoj struci i u njoj ostavio veliki svoj lični udio, svoj lični trag.

Dr Albert Ogrizek je rođen 11. IV 1891. godine u Osijeku. Gimnaziju je završio u Osijeku, a Poljoprivredni fakultet u Beču 1913. godine. Već 1915. godine, kao izvanredno marljiv i studiozan mladi stručnjak, postaje doktor agronomskih nauka, stočarske grupe, kod glasovitog profesora Adametza. Stručni rad započinje kao pristav na velikim posjedima i to u Švicarskoj i Češkoj. Zatim je radio kao službenik Hrvatskog Gospodarskog društva u Zagrebu, od 1919. do 1922. godine.

Na Poljoprivredno šumarski fakultet u Zagrebu dolazi 1922. godine, u Zavod za stočarstvo, a 1924. godine habilitira, te predaje u početku »Historiju poljoprivrede« na agronomskom, a »Enciklopediju poljoprivrede« na Veterinarskom fakultetu.

Predmet »Stočarstvo i ishrana stoke« počinje predavati 1927. godine, kad je izabran za vanrednog profesora. Tada počinje njegova naučna, stručna i nastavnička djelatnost, ona i onakva, s kojom je u toku 4 decenija, svojom poslovičnom marljivošću i savjesnošću u radu, stvorio svoj životni opus – u nauci, u struci i u nastavi. Stvorio je uistinu veliko i trajno životno djelo, na koje može biti ponosan on, a s njime je ponosna i naša struka i naša zemlja.

Teško je u ovako kratkom prikazu dati lik čovjeka s tako velikim životnim rezultatima, kao što je slučaj kod prof. Ogrizeka, zato što bi trebalo dati prikaz njegovih radova, a tih je mnogo. Zato se ograničavamo samo na iznošenje osnovnih činjenica o njemu i njegovom naučnom, stručnom i pedagoškom radu, te o njemu kao o čovjeku.

I. NAUČNI RADOVI

1. Studie über die Abstammung des Insel Krk Ponys. Arbeiten der Lehrkanzel für Tierzucht an der Hochschule f. Bodenkultur II Bd Wien 1923. (Studija o podrijetlu krčkog ponija).
2. Studie über die Abstammung des bosnischen Ponys. Ibidem III Bd Wien 1925. (Podrijetlo bosanskog ponija).
3. Ein Beitrag zur Monographie des Solčava Schafes. Fortschritte der Landwirtschaft. Jhrgg. 1926 Heft 4. Wien (Habilit.) (Prilog monografiji Solčavske ovce).
4. Die Wolle des Solčava Schafes, ein Beitrag zur objektiven Beurteilung der Wollqualität. Ibidem. Jhrgg. 1926. Heft 7. (Habilit.) (Prinos objektivnom ocjenjivanju kvalitete vune).
5. Ein Beitrag zur Kenntnis der Beziehungen zwischen den physikalischen Eigenschaften der Wolle. Zeitschrift f. Züchtungsbiologie, Berlin Bd. VII, Heft 3. 1926. (O odnosima između fizikalnih svojstava vune).

6. Feinheit, Tragkraft u. Dehnbarkeit des Wollhaares in der F₁ Generation. Ibidem, Bd III, Heft 2. 1926. (Finoća, nosivost i rasteljivost vunske niti u F₁ gener.)
7. Trockensubstanz, Individuum, Rasse. Ibidem, Bd VIII, Heft 2. 1927. (Suha tvar, individuum, pasmina).
8. Prilog poznavanju vune naših domaćih ovčjih pasmina i prinos k metodici istraživanja vune i mikroprojekciji. Godišnjak Sveučilišta, 1929.
9. Untersuchungen über die Stärke der Mähnenhaare bei Vollblutpferden (Physikalische Eigenschaften, Feinheit, Rennleistung) Z. f. Z. Bd. XXI, Heft 1, Berlin 1930. (Istraživanja o čvrstoći struna u grivi kod engl. punokrvnjaka).
10. Exterieur und Leistungsfähigkeit des Pferdes mit besonderer Berücksichtigung der Gliedmassenwinkelung u. Schrittlängeverhältnisse. Z. f. Z. Bd. XXIII, H. 2, Berlin 1931. (mit prof. Kronacher). (Eksterijer i radna sposobnost konja u vezi s položajem ekstremiteta i dužine koraka).
11. Gliedmassenwinkelung und Schrittenverhältnisse beim Pferd. Biologia Generalis Bd. VIII, Lief 1. Wien-Berlin 1931. (Odnosi između kuteva nogu i koraka kod konja).
12. Ein Beitrag zur Kenntnis der mechanischen Verhältnisse bei wilden Equiden. Z. f. Z. Bd. XXIV, H. 1, Berlin 1932. (Prinos poznavanju mehanike pokretanja kod divljih ekvida).
13. Vererbungsversuche und Beobachtungen an Schweinen III. Z. f. Z. Bd. XXV, H. 1, Berlin 1932. (mit prof. Kronacher). (Genetički pokusi i opažanja kod svinja).
14. O uplivu uljenih pogača na količinu mlijeka i postotak masti u mlijeku kod ishrane krava muzara. Zagreb, Godišnjak Sveučilišta god. 1929/33.
15. Stočarstvo u Italiji. Agronomski glasnik, 1937, br. 11.
16. In memoriam prof. Dr H. C. Kronacheru. Ibidem 1938. br. 6.
17. Istraživanja o trajanju gravidnosti kod goveda. Poljoprivredna naučna smotra, Sv. 1, str. 22–33, Zagreb, 1939.
18. O trajanju gravidnosti kod simentalnog goveda. Poljoprivredna naučna smotra, Sv. 3, Zagreb, 1940.
19. Prinos poznavanju razvoja europske prasadi. Ibidem, Sv. 1, 1941.
20. Der mazedonische Büffel, Züchtungsbunde, Bd. 17, H. 1, Berlin 1942. (Makedonski bivol).
21. O uplivu D-vitaminskog preparata Peck i Ca-preparata Osan na količinu mlijeka i postotak masti u mlijeku kod hranidbe krava muzara. Gospodarska Znanstvena Smotra, br. 5, 1942. Zajedno s inž. Marentićem.
22. O brzini hoda kod simentalne i montafonske pasmine goveda, Ibidem, br. 7, Zagreb, 1943.
23. Prilog mehanici pokretanja kod hrvatske lipicanske pasmine konja, Ibidem, br. 8, Zagreb, 1944. (Zajedno sa Sabadošem).
24. Ovčarstvo na Kornatskim otocima, Stočarstvo, br. 2, 1948.
25. Utjecaj prirodnog načina uzgajanja na tjelesni razvitak simentalne pasmine goveda. Rad Jug. akademija, 1955, knjiga 305.
26. Prilog poznavanju istarskog primigenog goveda, I dio, Ibidem, Acta biologica, 1957.
27. Odontografske značajke bosanskog konja. Veterinaria, Sarajevo 1954.
28. Prilog poznavanju odontografske građe kutnjaka kod konja, Ibidem, 1954.

29. Prilog poznavanju prvih križanaca između krčkog ponija i carskih pastuha. Poljoprivredna Naučna Smotra, Zagreb, 1954, br. 15/2.
30. Istraživanja o utjecaju hladnog uzgoja na prirast težine i iskorišćavanje hrane kod simentalke teladi. Ibidem, 15/2, Zagreb, 1954. (Zajedno s Barić).
31. Ernährung und Fruchtbarkeit, VI Internationalni Kongres stočara, Kopenhagen 1952. (Zajedno s Šmaljccljem). (Hranidba i plodnost kod domaćih životinja).
32. Stočarstvo kraljevine SHS, Zagreb, 1927, separat.
33. Stočarstvo i planinsko gospodarstvo Vardarske banovine. Separat, Zagreb, 1927.
34. Ein Rasenbild der jugosl. Tierzucht Züchtungskunde. Bd. 5, Heft 7. Göttingen 1950. (Pasminska slika jugoslavenskog stočarstva).
35. U obranu naših primitivnih domaćih pasmina. Zagreb, »Agronomski glasnik«, 1930.
36. Die Zucht des Lipizzaner Pferdes in Jugoslawien. Züchtungskunde. Bd. 6, Heft 2. Göttingen. 1931. (Uzgoj lipicanca u Jugoslaviji).
37. O važnosti kontrole produktivnih pasmina svinja u praktičnom uzgoju svinja. Napredak sela, sv. 6, Zagreb, 1935.
38. Aufgaben und Ziele der Jugosl. Tierzucht, Züchtungskunde, Bd. XII, Heft 10, Berlin 1937. (Zadaci i ciljevi jugoslavenskog stočarstva).
39. Uputa o pranju, striži, sušenju i čuvanju vune. Izdanje savjetodavnog odbora za stočarstvo Ministarstva poljoprivrede, 1937, str. 1—32, Beograd (Zajedno s T. Mitrovićem).
40. Ishrana i njega ovaca. Ibidem, str. 1—32, Beograd 1939. (Zajedno s T. Mitrovićem).
41. Razumno pašnjarstvo. Knjižica Hrv. Gospodarskog društva, sv. 11, str. 1—31, Zagreb, 1938.
42. Život stočara na srednje bosanskim planinama. Gospodarski kalendar, str. 56—64, Zagreb, 1934.
43. Ovčarstvo na Sar-planini. Gospodarski kalendar 1935., Zagreb.
44. O kalkulaciji kod prodaje teladi i telećeg mesa te potrebi osnivanja zadružnih klaonica. Agronomski glasnik, br. 3, Zagreb, 1938 (Zajedno s Šmaljccljem).
45. Realizacija teorije u stočarskoj praksi. Stočarstvo, br. 1, Zagreb, 1947.
46. O sustavima poantiranja kod goveda na Izložbama i Smotrama. Ibidem, br. 3, 1947.
47. Metodika rada kod hranidbenih pokusa sa svinjama. Ibidem, br. 5, 1947.
48. Otpaci klaonica, živodernica i mesne industrije kao izvršna stočna krmiva. Ibidem, br. 12, 1948.
49. Metodika hranidbenih pokusa sa muzarama. Ibidem, br. 6 i 7, 1949.
50. Problematika crnogorskog stočarstva. Ibidem, br. 7/8, 1949.
51. Praktična provedba selekcije na ovčarskim selekcijskim stanicama pred jesensko parenje. Ibidem, br. 8, 1947.
52. Internationalni stočarski kongres u Parizu. Ibidem, br. 9/10, 1949.
53. Novi pokret za prirodni način držanja stoke. Ibidem, br. 12, 1950.
54. Pokretno prasilište. Ibidem, br. 3—12, 1953.
55. Stočarstvo u USA. Ibidem, br. 4, 1951.
56. Hladan uzgoj teladi I i II. Stočarstvo 1952, br. 1 i 1953, br. 3—12. (Zajedno s Barić).
57. O nekim osnovnim pitanjima naše govedarske proizvodnje. Ibidem, Zagreb 1955, br. 5/6.
58. O domestikaciji i promjenama kod domaćih životinja nakon udomaćivanja. Priroda, Zagreb, br. 1, 1960.
59. Problemi, razvoj i napredak stočarske nauke u godini 1945—1960. Jug. Akademija 1960.
60. Über Freilandshaltung-Beobachtungen bei Milchkühen in Jugoslawien. Leipzig 1960. Deutsche Akademie der Wiss. Berlin. Opažanja i iskustva kod slobodnog držanja muzara u Jugoslaviji).
61. O važnosti konjogojstva u Jugoslaviji (zajedno s prof. Šmaljccljem). Konjogojška konferencija, Beograd 1959.
62. O perspektivi istarskog govedarstva. Gospodarski list, Zagreb, br. 12, 1959.
63. Prilog poznavanju istarskog primigenog goveda, II dio. U štampi. Jug. Akademija, Zagreb, 1960.
64. Pasminsko stanje i kvalitet goveda za produkciju mlijeka u FNRJ. Stočarstvo, Zagreb 1958, br. 3/4.
65. Brojni članci u Poljoprivrednom glasniku, Gospodarskom listu i dr.

II. NAUČNO-NASTAVNI RAD

Najznačajniji naš naučni radnik na području stočarskih nauka prof. Ogrizek jednako je značajan, upravo velik, baš po svojem nastavnom radu, kako sa studentima — sutrašnjim agronomima, tako i u naučno-nastavnom radu sa svršenim agronomima — stočarima. Univerzitetkim udžbenicima i pomoći u naučnom radu agronomima-stočarima on je trajno zadužio našu struku.

a) Univerzitetški udžbenici

1. Uzgoj goveda I i II dio, udžbenik, str. 1—184, vlastita naklada, Zagreb, 1941.
2. Ovčarstvo, Zagreb, 1935.
3. Stočarstvo, opći dio, udžbenik, str. 1—573, Zagreb, 1946. Poljoprivredni nakladni zavod.
4. Uzgoj konja (spec. stoč. I dio), udžbenik, str. 1—418, Zagreb, 1952. Poljoprivredni nakladni zavod (zajedno s Hrasnicom).
5. Stočarstvo, opći dio. Poljoprivr. nakladni zavod, 1961. u tisku (zajedno s Hrasnicom).

b) Veličina prof. Ogrizeka očitovala se upravo u pomoći koju je svesrdno pružao agronomima u naučnom radu prvenstveno na području stočarstva. Upravo svojim stavom da mogu naučno raditi i doktorirati ne samo njegovi suradnici na fakultetu, nego i agronomi iz prakse, i takvim svojim dugogodišnjim radom, on je stvorio čitavu svoju školu. On je omogućio i direktno pomogao da u Zavodu za stočarstvo doktorira 19 agronoma. Njegovi bivši daci i doktoranti danas su nastavnici stočarstva na svim fakultetima Jugoslavije i to: Dr P. Pavlinić u Skoplju, Dr Č. Obračević, dr. D. Nikolić i dr Lalević u Beogradu, dr Hrasnica, dr V. Drecun i dr N. Zdanovsky u Sarajevu, dr M. Car, dr J. Pajalić i dr S. Barić u Zagrebu, dr V. Končar i dr D. Vuković u Novom Sadu. Osim ovih, kod njega su doktorirali: dr E. Babić, dr G. Kodinec, dr. R. Vukina, dr M. Brinzej, dr E. Jardas, dr I. Šmaljcclj, dr K. Jeličić — sve poznata imena naše struke. Osim toga pomogao je i doktoriranje nizu drugih stručnjaka, kao npr. dr M. Stipetića, dr V. Pavleka itd.

Na takav rezultat svog rada sa doktorantima prof. Ogrizek može biti više nego ponosan. On je dokazao da treba smiono pomagati uzdizanje mladih stručnih kadrova, jer je naučno polje dovoljno široko da primi i daje posla velikom broju stručnjaka koji na njemu žele surađivati.

Takav njegov rad je uvelike pomogao stvaranje naučno-nastavnih temelja koji su prethodili i omogućili praktično unapređivanje našeg stočarstva.

III. STRUČNI RAD

O stručnom radu prof. Ogrizeka trebalo bi reći mnogo toga, ali se ograničavamo samo na sljedećem:

a) Napisao je brojne stručne članke u Poljoprivrednom glasniku, Gospodarskom listu, itd.

Osim toga, niz referata na raznim tuzemnim i inozemnim kongresima, savjetovanjima, itd.

b) Bio je urednik našeg najstarijeg najrenomiranijeg popularnog stručnog tjednika »Gospodarski list« od 1927—1930. g. te ponovno od 1932. do 1941. godine.

c) Bio je uvijek aktivni član Društva agronoma, a iza osnivanja Društva agronoma Hrvatske 1950. godine bio je predsjednik Izvršnog odbora.

Takav je prof. Ogrizek. Uzorni i strogi učenjak; odličan, istovremeno blag i strog profesor, uvijek spreman za temeljiti naučni rad i raspravu, uvijek vedar i spreman za društveni rad, kao i za humor. U svakom slučaju, iza njega stoji djelo kakvim se može pohvaliti samo maleni broj učnjaka i pedagoga.

Na takvom životnom djelu, povodom njegove 70-godišnjice, mi mu čestitamo!

Dr V. P.